

„Soča“ izhaja vsak petek in velja s pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto . . . . . f. 4.50
Pol leta . . . . . „ 2.30
Četvrt leta . . . . . „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „poslanicah“ se plačuje za navadno tristo-pno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici v tobakarnici v gosposki ulici blizu „treh kron“ in na starem trgu.—V Trstu v tobakarnici „Via della caserma 3“.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soče“ v Gorici v Hilarjanski tiskarni, naročnina pa opravištvu „Soče“ na Koreniji v Štitsa—vi hiši št. 10 II. nadst.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo.—Dolalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Sosednjim našim bratom na pomoč!

Poročali smo zadnjič o hudi nesreči, katera je zadela hrvaško središče; in iz denasnjih poročil posnemamo iz le prejasnih poročil, da se je nesreča še pomnožila. Hrvaška žaluje na podrtinah in razvalinah svojih mest in trgov.

Nesreča pridrla je nagloma na ves narod. Brez njegove krivde unesrečile so naravine najhujše sile hrvaški narod.

Človeštvo je z vso svojo modrostjo in umetno močjo onemoglo nasproti naravnim močem, in ravno zato se toliko večje pomilovanje vzbuja v človeštvu o takih prilikah. Že je slišati, da se narodi in dežele podvzajajo, že se društva in odbori gibljejo za nabiro darov in pomoči onesrečenim prebivalcem potrte Hrvaške. Pomoč se bliža, ali potreba in sila je še bližja in večja.

Ko so bile lani povodnji poplavile ogerska mesta, pomagala je Avstrija, pomagala je cela Evropa Magjarom. Magjari slovijo kot mogočnejši, in bogatini človeštvo še prej pomaga nego ubogemu.

Dasi smo mednarodno zavezani in zavisni, dasi je pričakovati, da bodo avstrijski narodi v prvi vrsti na pomoč hiteli avstrijskemu narodu, smo si tudi v sočutji Slovani najbližji. Ali Slovan avstrijski je razmerno ubog, in mogočna Rusija ima letos sama slabo letino in v več pokrajinah tudi zaradi ravno prešle dobe veliko uboštva.

Jugoslovani pa smo si najbližji, in vsa denasnja politika kaže na bodočnost, v kateri moramo zlasti mi Slovenci sočutje vzbujati in gojiti v prvi vrsti za naše sosede in krvne brate Hrvate.

Mi pa smo najubožnejši; ali naši bratje po krvi poznajo naše razmere, in vedo tudi dobro, da primorski Slovenci smo sami največje reve med obče ubogimi Slovenci.

Ravno zaradi tega bodo nas toliko pravičnejše sodili, kolikor odkritosrčnejše in radovoljnije pokažemo svojo dobro voljo tudi z najmanjšimi darovi. Ravno mi smo tolikokrat v največjih stiskah v raznih nezgodah, da najbolje čutimo nesrečo svojega bližnjega. Zato pomagamo radi in kolikor moremo po svojih neznanjih močeh. Zato pa tudi gotovo pričakujemo, da se Slovenci po naši pokrajini oglašajo s svojimi doneski, da največim revežem tudi mi olajšamo najhujše stiske v podrtem glavnem mestu hrvaškem. Kar posameznu ne zmoremo, storimo z združenjo močjo. Zimski čas je pred nami, in shodi naših zabavnih društev se začenjajo. Kakor nalašč se ponuja našim bralnicam in čitalnicam prilika za osnovanje zabav v namen podpore za onesrečene bližnje sobrate. Na noge, predragi rojaki, pokažimo dejansko svoje sočutje, katero drugače očitno in odkritosrčno izrazujemo ob drugih prilikah samo z besedo!*)

Z veseljem poročamo na drugem mestu, da napravi med prvimi goriška čitalnica v našem zmislu veliko besedo; naj ji druze sledi.

Potres.

Kakor smo zadnjič povedali, raztezal se je potres zemlje 9. nov. daleč, daleč okoli; najhujši pa je bil na Hrvaškem, in največjo škodo in nesrečo je prizadel mestu zagrebškemu.

Mislili so, da prva poročila vsled strahu in zbežanosti pretiravajo veliko nezgodo; ali škoda bila je zares nepreračunljiva, in vidi se, da poleg nesreče oseb znaša vsa škoda samo v Zagrebu več milijonov gold. Pomisliti je, da je poškodovanih nad 3000 hiš, in pri vsaki hiši je poprek nad 500 gl. škode. Škoda samo na cerkvah znaša nad pol milijona gl.

Upali so tudi, da ne bo več potresa. Prestrašeno ljudstvo bilo se je že pomirilo, tembolj, ker so tudi izvedenci odvrčali nadaljnji strah. V obližji za-

grebskem je namreč tudi zemlja razpokala. V razpoklinah pokazalo se je na stotine majhnih kraterjev, ki so metali blato iz zemlje. Videti je zemlja zdaj na onih mestih po 3 čevlje na široko odprta. Sodili so strokovnjaki, da se po notranjem vrenju in ihtenju zemlja oddaluje po takih razpoklinah, in so zato tudi prorokovali mir z ozirom na ponavljanje potresov. Tako so se bili Zagrebčani zares že pomirili in začeli so popravljati in zidati iz podrtij uničenega mesta. Došli so tudi delavci od mnogih krajev v Zagreb. Tudi iz Gorice jih je odrinilo v nedeljo okoli 40.

Tolažilno je bilo, da so po vsem najvišji duhovenski in svetovni dostajstveniki ostali med strahom in trepetom v Zagrebu, in ginljivo je bilo, ko je kardinal imel zahvalno službo božjo pod milim nebom na trgu. Ljudstvo se je zjokalo in Boga hvalilo, da poleg vsega hudega ni prišla še hujša nesreča.

Ali naravine sile so se takrat raztogotile; potres, hud potres se je začel ponavljati. Zidovje, ki je bilo razpokano in poškodovano, začelo se je popolnem poruševati. Ljudje, ki so se že povračali, izbežali so zopet iz mesta, in kdor je mogel, odposlal je ženo in družino iz mesta, da bi ne imel še večjega straha in joka pred očmi. Na kolodvoru zagrebškem se je dan za dnevom vse trlo od ljudij, tisoče na tisoče jih je izbežalo iz podrtin nesrečnega mesta.

Tista razmerno majhna množica prebivalcev, ki je preuboga ali zaradi poslov prisiljena ostati v Zagrebu, prestrašila se je 16. nov. po noči vsled hudeh suncev potresovih da je vse zdežalo na trge. To noč in prej pa se ljudje tisočero prenočevali na trgih zagrebških. Ubogi in bogati so prenočili v enakem strahu in trepetu in pod enako strahom prostega podnebnja.

Tako so strašne naravne sile na žalostno stran pokazale komunizem, katerega se človeški stanovi drugače toliko bojé.

Potres je bil tudi na Tirolskem, in zlasti v mestecu Rumu je prebivalce hudo prestrašil. Pa vedno in vedno se moramo povrniti na Hrvaško, kjer je potres okoli in okoli po mestih, trgih in vaseh škodo naredil, katero bo narod dolgo čutil, tudi če drugače do živi ugodna leta in ugodno notranje in zunanje življenje. Bog ga varuj zanaprej hujših nesreč!

Shod nemških liberalcev na Dunaji.

Z DUNAJA, 15. nov. (Izv. dop.)

Dunaj je središče cizlajtanskega političnega gibanja, ako ne popolnoma, vsaj nekoliko; tu je vendar zadnja instancija, kjer se bojujejo nemški in slovanski misleci politiki za prvenstvo (hegemonijo). Zlasti v sedanjem času se tukaj godé čudne reči v tem oziru, s čemer vam hočem poročati, da boste razvideli, na kako stališče se postavljajo Nemci.

To nam je jasno razodel IV. nemško-avstrijski parteitag, ki je imel dne 14. nov. v Sofijini dvorani v predmestji Landstrasse svoj shod, katerega se je udeležilo 3001 mož. Majheno število za Nemce. Dr. Kopp je začel ob 10. uri zborovanje razlagajoč pomen shoda tako-le: „Mi nismo sami“, pravi Kopp, „vse ljudstvo je za nami; ni res, da to, kar mi kot stranka delamo, ne bi se strinjalo z nazori našega ljudstva“. Pa Nemci se motijo, ker videli smo, da se ljudstvo ni udeležilo njih demonstracije, kar dokažemo pozneje.

Glavna stvar je resolucija, katero je predložil Schmeykal, voditelj čeških Nemcev. Vsebinska te je v kratkem ta: „Nemškega naroda se je polastila vznemirjenost, ker je vlada s koalicijo spravila v nevarnost Nemstvo, svobodo, napredek in državno edinstvo. Dalje se povdarja v resoluciji, naj bi se vsi Nemci zedinili, da bodo zatrli, zadušili vse politične želje drugih narodov, zlasti njih federalistične namere. Avstrija mora biti nemška, jezik nemški mora biti državni jezik, drugi narodi nimajo pravice, enako pravo zahtevati. Svoje stališče kot Nemci tako pojasnjujejo v resoluciji: da v svojih narodnih težnjah ne prestopajo avstrijske meje. Nemci smo in ostanemo, ter hočemo spoštovani biti, povdarja respo-

lucija, kar je jako samooblastno, če pomislimo, da drugim avstrijskim narodom ne dovoljujejo, ko zahtevajo, Slovani smo in želimo ostati. Vse kar ni nemško, hočejo zatreti z nemško močjo. Tako resolucijo, katero so sprejeli ustavaki v svoj prihodnji program. Dasi ni tako strastveno pisana, kakor njene prednice v Mödlingu, Brnu in Karlsbadu, vendar se učimo iz nje, da se trudijo Nemci zopet priti do vlade, da hočejo prekucniti Taaffejevo ministerstvo, da ne poznajo sprave, ampak hočejo uničiti vse slovanske namere. Še tako nesramni so, ter upijejo, da sedaj Slovani Nemce „na steno“ pritiskajo, kar pa zlasti mi Slovenci dobro vemo, da se pri nas ravno narobe godi. O sami resoluciji še pozneje.

Resolucija je bila seveda enoglasno, brez debate sprejeta. Izza tega je poročal baron Walterskirchen o nemškem „Schulverein-u“, katerega je toplo priporočal Nemce tožeč, da so je že dokaj nemških predelov ali poslovanilo ali postalizirano; treba je tedaj vse ponemčiti. Tudi to so enoglasno sprejeli.

In to je vse, kar se je godilo na tem shodu, katerega se je, kar je tudi zanimivo, n. pr. udeležilo 3001 ustavakov iz raznih dežel in sicer: iz Češke 468, iz Moravske 526, iz Koroske 59, iz Kranjske 22 (seveda Dežman je zraven), iz Štajerske 209, iz Trsta 2, iz Dalmacije 4 itd. Med temi je bilo 103 državnih poslancev, 137 deželnih poslancev, 219 županov, 340 občinskih svetovalcev, prof. Lorenz, Rector magnificus itd.

In kaj so Nemci s tem dosegli? Fiasco so naredili, ker tega, kar so nameravali niso dosegli. Čutijo potrebo, da se je treba zediniti v stanovitno nemško skupino; to se jim ni posrečilo, ker se ustavoverci gosposke zbornice niso pridružili tej resoluciji, ti se torej niso z njimi zedinili. Tudi razne stranke ustavovercev se niso združile, to se je sedaj očitno pokazalo. Edino, kar so nemški ustavoverci zdaj pokazali, je to, dasi njih stranke ima vsaka svoj, drugačen program tako, da si sami ustavoverci usprotujejo, vendar so v tem parteitagu poznali, da je treba strankarske programe pustiti, ter se edino na narodno stališče postaviti. Oni hočejo biti Nemci, kot Nemci morajo si zložno prizadevati, da bodo Slovane zatirali in zatrli. Dokler so ustavoverci imeli vlado v rokah, tlačili so Slovane, njih jezik izpodirjali iz urada in šole, njih pravice zatirali; sedaj pa, ko je na krmlu Slovanom prijaznejša vlada, katera Nemcem ne jemlje ničesar, Slovanom pa nič velikega daje, upijejo na vse grlo, da je Nemstvo, svoboda, napredek v nevarnosti, ako se Slovani potezajo za uvedbo svojega jezika v urad in šole in za enakovrednost, torej za tiste reči, katere so vsacemu narodu za lastni obstoj neizogibno potrebne, za tisto poroštvo narodnega obstoja, kar že imajo Nemci od nekedaj.

Da samo ti ustavoverci tako mislijo, a ljudstvo ne, videli smo na Dunaji povsod, ker se te demonstracije ni udeležilo meščanstvo dunajsko, ampak je odločno protestovalo zoper namere nemške ustavoverne stranke na svojem zborovanju v Schwenderjevem koloseji, kjer se je zbralo ljudstva veliko nad 3000 duš. Novine so zaporedoma prinašale dolge članke, naj bi meščani povsod zastave razobešili in dne 14. nov. zvečer hiše razsvetlili. Vse notranje mesto in predmestja sem prehodil, da bi se prepričal, ali je ljudstvo storilo, kar je želelo judovsko novinarstvo. Na svoje oči sem videl, da so novine naredile fiasco, ker po notranjem mestu ni bilo nič zastav razobešenih, le tu pa tam je bilo videti katero. Ves „Graben“ nima ni ene zastave, tudi vsa dolga „Kärntnerstrasse“ ne; po vsem „Ringu“ moraš tako gledati, da oči ne izgubiš, ako hočeš zapaziti kako zastavo. Zlasti trgovci miso marali za to demonstracijo, kar se tudi vidi. „Presse“ in druge novine tukaj priznavajo, da so se ustavoverci silno premotili in osramotili, ker so upali, da bo ravno notranje mesto v tem oziru dober vzgled dajalo drugim dunajskim predmestjem. Edino predmestje „Landstrasse“ je bilo nekoliko na boljsem, ali da je tudi tukaj bila blamaža, razvidite iz dunajskih listov, ki sedaj tožijo, da je veliko „Lücken“.

Ko je imel dne 14. nov. zvečer v Sofijini dvo-

*) Op. Ur. Tudi uredništvo „Soče“ bo rado darove nabiralo in odpošiljalo na svoje mesto naravnost županu zagrebškemu, dr. Mrazoviču.

rani parteitag banket, imelo je biti razsvetljeno vse mesto. Ali na žalost so videli vsi ustavoverci, da notranje mesto ni bilo kar nič razsvetljeno; Landstrasse pa tudi tako slabo, da je groza. Meščani pač ne marajo za te demonstracije, oni so Slovanom prijazni; to se je zdaj očitno pokazalo. Kake transparente, napise sem zapazil na Landstrasse le četiri. Vorstadt-Zeitung je imela napis na hiši, v kateri je uredništvo, kateri slove tako: Hoch die geeinigete deutsche Partei! Njen urednik je pribil na steno svoje hiše napis: Hoch die Verfassung. Nek čevljar je v svoji navdušenosti obesil ta transparent:

Hoch! Die Verfassung unser höchstes Gut,
Wer frefelnd daran rüttelt

Verfällt unserer gerechten Wuth.

Še eden napis sem videl v dveh verzih. To je vse, kar vam morem poročati o transparentih, iz česar vidite, da je to ubogo malo; vidite, da prav pravim, ko trdim, da ljudstvo ne mara za ustavoverce, za judovsko vpitje, ampak da hoče v spravi živeti z drugimi narodi, ne jih zatirati. Po pravici smo tedaj bili osupnjeni vsi Slovani na Dunaji, da je ustavovercem tako izpodletelo; ne, osupnjeni nismo bili, pač smo vedeli, da bo tako prišlo, kar se je na naše veselje tudi zgodilo.

Isti dan zbralo se je dunajsko prebivalstvo v Schweuderjevem koloseji čez 3000 duš. Zlasti delavcev je bilo veliko. Tu so enoglasno sprejeli resolucijo, v kateri so odločno protestovali zoper nemške ustavoverce, da se Nemci skrivajo za besedari Nemštvo, svoboda, napredek; svoboda to je Nemcem le izgovor, za katerim je skrita politična in gospodarstvena korupcija. V resoluciji so sklenili enoglasno, da ljudstvo ne mara za umetno naredeno ščuvanje zoper Slovaue. Ne Nemštvo in svoboda, ampak korupcija je v nevarnosti. Zbor je protestoval zoper to, da bi tudi ljudstvo z ustavoverci bilo, ne, ono je zoper ustavoverce. To resolucijo so vsi sprejeli z velikim odobrenjem. Potem so se sklenili, da se bodo potegovali za občno direktno volilno pravico itd. Zborovanja se je bil udeležil Kronawetter, kateri je edini zvest narodu, boreč se za njegov blagor. Protest je izšel iz srede dunajskega prebivalstva, z njim je razodeto, odkrito nemških ustavakov licemerstvo. Še enkrat bodo isto povedali ustavovercem nemški konservativni ustavoverci v Lincu dne 22. t. m., kar bo pač najlepši dokaz, da se sami Nemci ne ujemajo z resolucijami parteitagov. Ko so Kristusu očitali, da z Belzebubom izganja hudiče, rekel je blizu tako: kraljestvo, katero se je povzdignilo zoper sebe, mora razpasti. Nemški ustavoverci so se povzdignili zoper sebe že prej, in tudi sedaj se niso zedinili; povzdignili so se tudi zoper Slovaue. Še treba bo, da popolnem razpadejo, da bi se potrdilo, kar beremo v novem zakonu.

Vojaška taksa.

Kdo se sme vojaške takse oprostiti? 1. Tisti, ki zaradi telesnih ali dušnih hib ne morejo sebe in tistih živiti, za katerih branjenje so po postavi dolžni, in nimajo za to potrebnega premoženja ali dohodkov; 2. tistiki, se preskrbujejo kakor ubogi; 3. tisti, ki so bili že pred letom 1875 vojaštvu podvrženi; 4. vojaštvu podvrženi, ki sicer niso bili poklicani v vojno službo, ampak v drugo službo za vojne namene, in tisti, ki spadajo v črno vojsko za tisto leto, v katerem so bili v službo poklicani.

Kdaj neha takсна dolžnost? Takсна dolžnost neha: 1. če je taksi podvrženi umrl; 2. če je taksi podvrženega zadela kaka hiba, da ni za delo, dokler ta hiba traje; 3. ako se taksi podvrženi iz avstrijsko-ogerske države preseli v drugo državno polovico v tistej državni polovici, iz katere se je izselil. Če se je vojaštvu podvrženi oprostil vojaške takse, ali če je takсна dolžnost glede njega nehala, tedaj tudi roditelji, dedje itd. niso dolžni plačevati takse.

Če neha takсна dolžnost vojaštvu podvrženih, ali se to raztega tudi na njihove roditelje i. t. d.? Če se vojaštvu podvrženi oprostijo takse zaradi telesnih hib, kokor je bilo zgoraj rečeno, ali ker se preskrbuje kakor ubog, tedaj so takse oproščeni tudi njegovi roditelji, dedje i. t. d. Kdaj se ima ta taksa plačevati in kje? Ta taksa se ima vsako leto koncem meseca aprila za minolo leto plačevati, le izseljenci jo morajo za vsa prihodnja leta plačati, predno se jim da list za izseljenje, in sicer pri tistih uradih, katerim se plačujejo državni davki. Zastale takse iztirjujejo kakor državne davke

Kako se bodo te takse rabile? Iz dohodkov te takse se ustanovi pred vsem drugim vojaška takсна glavnicā, tej glavnicā se priloži vsako leto 1,142.530 fl., kakor pogojeni znesek iz ogerskih dežel za našo državno polovico, ostanek pa prevzame državni zaklad, ki se zato zavezuje, podpirati iz državne denarstva pomoči potrebne rodovine v primerljaji mobilizacije pod orožje poklicanih stalnih odpuščencev, rezervnikov, načomestnih rezervnikov in deželnih bramorcev, kakor tudi rodovine onih, ki so v črni vojski.

Kak namen ima vojaška takсна glav-

nica. Vojaška takсна glavnicā bode: 1. zboljševala preskrbovanje invalidov; 2. dajala pripomočke ubogim vdovam in sirotam vojakov stojne vojske (vojaške mornarice) in deželne brambe, ki so v vojni padli ali vsled ran ali vojnih težav umrli. Enako se bo oziralo tudi na tiste vojaštvu podvržene, ki so bili poklicani v službo za vojne namene, pa niso opravljali pravih vojnih služb, kakor tudi na rodovine onih, ki so stopili v črno vojsko.

Kako se bo zboljševalo preskrbovanje invalidov? Preskrbovanje invalidov se bode zboljševalo: 1. glede onih invalidov, ki so bili, odkar je v veljavi nova vojaška pokojniška postava od 27. decembra 1875, prevzeti v vojaško preskrbovanje iz stojne vojske, vojaške mornarice, deželne brambe in črne vojske; — s tem, da se jim bodo dajali osebni priboljški v tistih primerljajih, v katerih zahtevajo na stopki zavdanih ran ali vojnih težav posebnega ozira, in ako njih preskrbuina, izvzenuši priklad za rane, ne presega dvanajststo goldinarjev. 2. Glede onih, ki so bili, predno je ta postava moč zadobila, prevzeti v vojaštvu preskrbovanje iz stojne vojske, vojaške mornarice, deželne brambe ali črne vojske; — s tem, da se jim bodo dajale odstotne doklade k doseđanji preskrbuini, in sicer: a) nižjim častnikom, vojakom in tem enakim vojaškim osobam, ki spadajo v stan paternalnih invalidov (oziroma invalidov s pridržkom) dajalo se bo petdeset odstotkov priboljška k paternalni plači: b) tistim, katerih dozdanja vojaška pokojnina, določena po poprejšnjih predpisih, na leto ne dosega tisoč goldinarjev, dajalo se bo k pokojnini do petsto goldinarjev dvajset odstotkov, od petsto do osemsto goldinarjev petnajst odstotkov, in osemsto do tisoč goldinarjev deset odstotkov. Pri 2. b) pa ima veljati pravilo, da priboljšana pokojnina ne sme presegati tisoč goldinarjev, pa tudi v nobenem primerljaji ne tistega zneska, ki bi spadal na enako šaržo v istem dainskem razredu po postavi od 27. decembra 1875; pri tistih pa, ki ne spadajo v noben dainski razred, velja enaka službena plača. Počitnine v dainske razrede uvrščenih osob se imajo zvišati na 300 gld., ako bi z odstotki vred manj znašali.

(Konec prih.)

Dopisi.

S Krasu, 15. nov. (Izv. dop.) (Ponemčevanje ljudskih šol na Krasu) Draga „Soča“! nezasišano in prežalostno novico moram ti danes poročati. Izvedel sem od zanesljive strani, da je g. ces. kr. okrajni glavar sežanski po zaslišanji krajinj svetov in Sežani in Kommu ukazal, da se za tekoče leto uvede obligatorično podučevanje v nemškem jeziku na štiritrazredni ljudski šoli v Sežani in trirazredni ljudski šoli v Kommu. To je potem on naznanil okrajnemu šolskemu svetu v Sežani, kateri je to naredbo okrajnega glavarja z veseljem naznanje vzel in potem še sklenil, da se ima uvesti obligatorično podučevanje nemškega jezika tudi na dvorazredni šoli v Tomaju in na enorazredni šoli v Nabrežini, v Gorjanskem in v Kostanjevici. Poduk v nemškem jeziku se ima pričeti v večrazrednih šolah že v drugem razredu. Ta naredba se je tudi že uvedla dejansko!

Če so to nasledki potovanja gospoda tržaškega namestnika po Krasu, mora se pač žalostno imenovati. Ne moremo pa se zadostno začuditi kakó da so mogli to nepostavno naredbo z veseljem vzeti naznanje „odlični Kraševci“, ki so se ob času državnozbornske volitve na vsa široka usta bahali sè svojo narodnostjo. Največo modrost pa so ti vrli, zavestno in pogumni narodnjaki pokazali, da so ponemčevanje ljudskih šol razširili še celó na enorazredne ljudske šole!

Človek bi obupal nad tako zavestjo našega narodnjaštva; vendar še eno upanje imamo za ta skoro neverjetni primerljaj. Take reči spadajo nanreč v področje deželne šols. sveta, kateri se je dosedaj še vedno pokazal skrbnega čuvaja narodnih pravic. Zato se tolažimo v radovednosti, ali bo dež. šols. svet označeni nepostavni sklep okr. šols. sveta sežanskega in s tem ponemčevanje ljudskih šol potrdil ali zavrzel. Ne moremo pa zamolčati opazke, da so bile pod razpitiim ustavovskim ministerstvom Giskre in Herbstā naše ljudske šole osnovane na čisto narodni podlagi, in da se ravno sedaj pod takó zvanim slovano-ljubnim ministerstvom Taaffeja naše ljudske šole ponemčujejo. Potem in po drugih prikaznih je čedalje težje spoznavati, ali je res Taaffejevo ministerstvo Slovanom prijazno ali ne. Navedena fakta pa očitno dokazujejo, da smo zdaj gledé na najprvotniše narodne pravice zeló na slabšem, kot pod vsakim ustavovskim ministerstvom, ker ne moremo verjeti, da bi kak okrajni glavar na svojo roko si upal brez ukazov od zgoraj po ordonancah vpeljati nemški jezik v naše ljudske šole.

Opazka uredništva. Poizvedeli smo žalibog iz gotovega vira, da je deželni šolski svet v svoji poslednji seji to reč razpravljaj in dotični sklep sežanskega okr. šols. sveta potrdil, in da sta za vničenje tega

nepostavnega sklepa govorila inglasovala le edina dva poslanca iz dež. odbora *)

Mislili smo dozđaj, da se bo ponašal samo I-pavski trg v naši bližnji soseski s ponemčevanjem svojih narodnih nenarodnih šol; pa motili smo se. In morda smo na Primorskem še le pri prvem začetku. Kras je geografsko nam na jugu, potem pride Gorica in slednjič Tolminsko. Morda bomo kmalu takó srečni, da goriška in tolminska okr. glavarja tudi kmalu „zaslišita“ krajne svete, da enako modre in za nas prevesele sklepe takoj naznanita okrajnim šolskim svetom, kateri slednjič z enako pedagogično modrostjo in prikimovanjem vesele novice z veseljem na znanje vzamejo etc.

Vi, gospodje učitelji, pa potem marljivo razpravljajte po svojih listih, kaj je naravna pedagogika! Šaj bo le naravno, ako segamo po zdravilih, potem ko smo se že opekli in usekli. Pa, gospoda, s sarkazmom, ki je prežalosten, na stran; zanašamo se na merodajne vodnike šolskih zadev za Goriško in Tolminsko, da mogoče enake namere vaših okrajnih glavarjev po zasluženji zavrnete in zasleplence v posameznih občinah in soseskah še do časa podučite o vdarcih in ranah, katere so si Kraševci zasekali na najžalostniši način. Kolikor je na nas, nismo še zadnje povedali.

Politični pregled.

Tako zvani o bč: nemško-avstrijski shod je po tolikem kričanju in ščuvanju konečno širokoustno svetu naznanil svoje sklepe. 14. nov. so se sešli ti parteitagovci v veliki dunajski dvorani. Bilo jih je zbranih 3001 v zaprtih prostorih. Prišli so bili celó neki kranjski renegatje oznanjat s svojo pričujočnostjo, da je nemštvo v nevarnosti tudi ondi, kjer ga celó ni.

Na shodu pa so izvoljenci sklenili, kar so že kedaj želeli. Povedali so, da so se zbrali kot Nemci za nemške interese. Naglašali so, da samo oni zastopajo Avstrijo in njeno enojstvo. Oni da zastopajo pravo svobodo. Ta svoboda pa je taka, da morajo biti Nemci gospodarji in vladarji nad drugimi avstrijskimi narodi. Sklicevali so se na doseđanje tradicijo v Avstriji.

Po takem zdaj vemo, pri čem smo: bodimo hlapci nemštvu, potem smo svobodni! Večega hinavstva, okorniše sofistike v naglašanju ne najdemo tako hitro, kakor tukaj. Zato pa so se v dunajskem Koloseji pri Schwenderji še drugi Nemci isti dan oglasili in so proglasili za laž in sleparstvo, kar so parteitagovci sklenili pri zaprtih vratih. V imenovani dvorani se je sešlo nad 3000 Dunajčanov, da so demonstrativali proti nemškemu shodu in proti dunajskemu starešinstvu, ki se je v znatnem številu udeležilo onega razupitega shoda.

Povsem sklepajo nevtralni časniki, da oni nemški shod je naredil velik fiasko. Hotel je podreti sedanje ministerstvo, izpodkopal je pa tla sebi samemu. Ta shod je bil prav za prav napravljen za sebične namene ustavaške stranke in židovskih organov, kateri edino od ustavovercev pričakujejo dobre podpore. Zato pa židovski mali in takó imenovani svetovni listi molčé, kjer so se opotekli, in na široko opisujejo in samim sebi upanje vzbujajo za bodočnost vsled ustavaških sklepov. Tolažijo se sami, ker niso dosegli, kar so naklepali.

Vidimo pa, da ta vrsta Nemcev Slovanom ne bo nikdar pravična; in z žalostjo zapazujemo, da nemška mladina po visokih šolah vedno drzniša postaja v zmislu, katerega nam ni treba imenovati. Jasne nauke imamo tu za bodočnost!**)

Zmaga konservativne stranke pri volitvah gornje-avstrijskih velikih posestnikov je ustavovercem nov udarec. Izvoljeni so grof Dürckheim, vitez Hayden in prelat Moser. Dobili so po 57 glasov, liberalni protikandidatje pa po 50 glasov. Ustavoverci so izgubili 3 glasove v svojej državnozbornski manjšini; s tem pa je narasla večina avtonomistov za 6 glasov.

V Bukovini so ustavoverci tudi izgubili vse zaupanje, in tudi ondi dobé avtonomisti 3

*) Kjo sta bila pa ona dva Slovanca, ada dež. šol. sveta, pri glasovanji? Jože, stavec.

Političen pregled bil je že stavljen, ko smo dobili sestavek v parteitagu z Dunaja; drugače bi bili podobo o njem na ur tem mestu skrčili, Ur.

glasove za se, tedaj se zopet za 6 glasov poveča desna stranka državnega zbora. Po takem ni se vladi več bati, da se s svojimi predlogi propade, ako slučajno ni vseh desničarjev do enega skupaj. Se ve, vladi zdaj mora biti na tem, da je desnica tudi popolnem gotova. Volitve gornje-avstrijske in bukovinske pa podelé zanaprej večo moč in večo eneržijo avtonomistom, s katerimi mora tudi drugo ministerstvo računati, ko bi odstopila sedanja vlada.

Državni zbor prične se 30. nov.

Delegaciji ste končali svoje delovanje, in pri sklepu je grof Coronini izrazil upanje, da bomo imeli mir.

Srbija želi skleniti kupčijsko pogodbo z Avstrijo, kakor jo je sklenila z Angleško.

Italijanska zbornica se je odprla 15. t. m. Garibaldiju hoče dajati v zbornici zapuščino ministerstvo samo kljubu preglavicam, katere vladi napravlja.

Ruska se reformuje v svoji upravi. Ministerstva bodo samo štiri: za notranje, za vnanje, za vojno in za finance. Vnanjo politiko vodi sedaj car sam.

Grki se vedno bolj navdušujejo za vojno proti Turka; ali diplomati jim svetujejo, da naj še čakajo.

Pruska si je za Poznansko, kjer prebivajo Poljaki, v posebnem volilnem redu odločila pravico, da ona imenuje 10 poslancev. Tako ostanejo Poljaki v manjšini. Lepo ljudsko zastopništvo je to, da vlada ljudstvu odločuje ljudske zastopnike. Contradictio in adjecto so imenovali nekdanj taka početja!

Angleška vlada ima veliko opraviti na Irskem, kjer nemiri hujši postajajo.

Črnagora morala bo sama na spomlad, če ne prej, Učinj z vojsko priboriti si. Kaj hočemo reči evropski diplomaciji?

Domače stvari.

Goriška slovenska čitalnica napravi dne 27. t. m. ob 7 $\frac{1}{2}$ uri zvečer veliko besedo z dramatično igro, petjem, godbo in plesno zabavo v korist bratom Hrvatov, po osodepolnem potresu tako hudo poškodovanim. Od slovenskih rodoljubov, kateri se ne morejo udeležiti te veselice, sprejema odbor goriške čitalnice prostovoljne doneske, in ti se priobčijo po „Soči“. Posebna vabila s programom za besedo se razpošljejo posameznim osebam.

V imenu odbora Goriške čitalnice vabim in prošim p. n. gg. pevce na Primorskem, da bi prišli h koncertu na korist nesrečnim Hrvatov pet. Zadnja skušnjava bode 27. t. m. ob pol 6 zvečer v Gor. čitalnici. Vsak zbor naj blag. „Bisernico“ prinese.

A. Hribar.

G. Alfred grof Manzano, tajnik namestništven, imenovan je za okrajnega glavarja v Primorju. Pravijo, da pride v Istrijo na Volosko, popolnem hrvaški okraj.

Odbor za milansko razstavo, kateri se je bil sestavil v Trstu, je vlada razpustila. Čudno, da se ji je enkrat vendar že preveč zdelo irredentarsko demonstriranje.

Petardovca, katera sta bila ob cesarjevi 50 letnici v Trstu užgala petarde na dveh krajih, obsodila je tržaška deželna sodnija, enega na 3, drugega pa na poltretjo leto teške ječe.

V Ljubljani umrl je 15. t. m. šentjakopski župnik preč. g. Kostel, 57 let star. Glavni dedič njegovega velikega premoženja je, kakor poroča „Slovenec“, Vincencijeva družba za ustanovitev deške sirotišnice.

Pesni zložil Miroslav Malovrh. Tiskal in založil J. Krajec 1880. Prišla je te dni na svetlo ta knjižica v prav lični obleki na močnem popirji, in šteje na 68 straneh 60 različno dolgih pesmic, katere je pesnik posvetil „Ani.“ Vidi se, da imamo lirčne pesmi pred seboj. Slabe so!

Tisoč in ena noč pa se pridno dalje tiska v isti tiskarni, in kakor smo bili že omenili, izšel je že 4. zvezek.

Maria Theresia und das Land Krain, imenuje se nova 72 strani obsegajoča knjiga, katero je sestavil znani pisatelj g. P. pl. Radič v spomin na delovanje cesarice Marije Terezije v kranjski deželi. Ta velika vladarica umrla je pred sto leti 29. nov. 1780.

Danes, 19. nov. na god Njih veličanstva naše cesarice Elizabete, so imeli naši veterani v Gorici pri svetem Ignaciji sv. mašo z vojaško godbo.

V Koprno so prijeli tri Lahe in jih odpeljali v Trst v zapor. Nič čudnega; čudno je le, da utegnejo tako v miru delati za nerešeno Italijo.

Vreme smo imeli par dni lepo, v sredo pa je bilo zopet zimsko, vetrovno in temno, v četrtek pa nas je zopet hotel čez noč in čez dan potopiti debeli in gorki dež, ravno tako danes.

O povodnji se sliši pa tudi od Posavja; poleg nesreče s potresom preti še povodenj hudó zadetim Hrvatom.

Zdravstvene stvari.

O mrzlici.

Spisal dr. Ferdinand Rojic, zdravnik v Gorici

tikoma zlatoga angela, angelo d' oro.

Mrzlica, groznica, zimica, febris intermittens, Wechselfieber, tako se imenuje v našem in drugih narečjih in jezikih bolezen, ki napada od nje bolnega človeka redno vsako toliko časa, recimo vsak dan ob svoji uri, ali vsak drugi ali tretji dan itd. ter obstoji v tem, da bolnika trese vsakokrat mraz skoz nekaj časa, kteremu sledi velika vročina in pot. Taki napad, paroksizmus, kakor ga mi zdravniki imenujemo, t. j. mraz s sledečo vročino in potem traje vsega v kup tri, šest, celo tudi več ur; potem se človek več ali menj, navadno celó popolnem dobro počuti, svoja opravila opravlja, je in pije kakor zdrav, dokler ga spet v drugo, tretje itd. novi napad (paroksizmus) ne prime. Te napade ali paroksizme pa ljudstvo navadno le mrzlico imenuje ter reče: mrzlica ga trese, ali mrzlica ga je popustila; pa tudi, kar je bolj pravilno rečeno: v drugo, v tretje uže ga je mrzlica prijela, tresla.

Mraz trese v mrzlici človeka četrt ure, tudi celó dve uri, to zadnje v najhujših mrzlicah, vročina pa in pot traja poldrugo uro, tri, da tudi več ur, na kar človek zaspi, ter se od velikega truda oddahne. Po spanju se človek, ako ni mrzlica prav huda, skoro popolnem zdravega počuti — do nove mrzlice ali napada, kakor uže omenjeno.

O tej bolezni sem se namenil dati v javnost sledeča pojasnila, za to da se potem vsakdo lahko zadrži komur je ali bo treba, ter da vsled tega z zdravilom, za katero naj si od kterega koli zdravnika dá prepisati s pojasnilom red za jemanje, v najkrajšem času ozdravi — in pa, ako zdrav v mrzličev kraj pride, da se mrzlice ogne. To pa iz tega vzroka, ker je ljudstvu še popolnem neznan, kako se je treba v mrzlici zadržati v namen ozdravljenja s pomočjo zdravila, in pa kako se v mrzličevem kraju zadržati, da človek ne dobi mrzlice. Mnogokrat se namreč vidi, da se mrzličev človek čas in čas zdravi, od enega zdravnika k drugemu in dalje lazi, pa rešiti se vendar ne more te hude bolezni. A marsikter celó, ves obupan, da toliko zdravljenje ni nič izdalo, zanemari nadalje še vsako zdravljenje popolnem in se takó prepusti svoji osodi. Vzrok temu, da vse zdravljenje ni nič izdalo, je pa le to, da se bolnik ni prav zadržal. Kdor je bil sam kedaj v takem položju, ali je sam take ljudi videl, ve, kako hudo je takim bolnikom. Naj tedaj navedem, kar sem namenil.

Kdor ima mrzlico, naj se poleg zavzivanja zdravil, ktera si je dal prepisati od zdravnika, tako-le zadrži, da kar mogoče hitro ozdravi — in kdor v mrzličev kraj pride ali v mrzličevem kraju živi, naj se tako-le zadrži, da se mrzlice ogne:

1. Naj stanuje v suhem stanovanju; v vohki, vlažni (fajhtni) sobi ali hiši se mrzlica ozdraviti ne da.

2. Na golem telesu naj nosi srajco in svitice (gate) iz volne ovčje (Schafwollhemd), iz svile (žide) ali saj kotonine, šeše.

Platnena srajca ali svitice škodujejo silno v tej bolezni.

3. Zvečer naj ne izostaja zunaj svojega stanovanja, temuč naj bo zgodaj doma. Zjutra pa sme zgodaj vstati, kakor se mu ljubi.

4. Naj se varuje vode; tedaj ob dežju ali deževnem vremenu naj ne hodi iz hiše ali svojega stanovanja; naj ne hodi po rosi, naj ne brede nikakor kake vode, naj se ne kaplje ali vmiva po telesu, prsih ali glavi z vodo. Samo erkrat na dan naj si vmiče roke in obraz — drugega nič! — in hitro. Z rokami naj ni ma po vodi opraviti. Sploh naj se nikakor ne zmoči.

5. Naj ne pije nikakor vode, temuč vino za vsake žeje in ob vsakem času, tudi zjutra na tešče, ako ga žeja. Ako vina ni, naj vzame po malem žganja ali črno kavo. — To pa naj ne pelje v pijanstvo! temuč naj bo vsakemu le za potrebo, t. j. ako je mrzličev ali ako v mrzličevem kraju živi in je v nevarnosti mrzlico vdobiti; drugače ne!

6. Za zajutrek naj ne jemlje kave z mlekom,

temuč le črno kavo iz kave same (ne pa iz cikorje, ječmena ali želoda).

7. Na vse jedi, kamor gre, najdene po nekoliko popra, kolikor se mu dopada, čebule ali česnika (v mrzličevih krajih na Srbskem jejo ljudje česnik, skoro kakor mi pri nas kruh.)

8. V največi sili naj se še po celem telesu enkrat ali dvakrat na teden dobro namaže s salom neslanim in nežaljavim (nicht ranzig).

To so zlata pravila za mrzličeve ljudi ali one, ki živé v mrzličevih krajih, in so v nevarnosti dobiti mrzlico. Iznašel jih je moj rajski profesor dr. Moritz Körner v Gradcu.

Zdaj še nekoliko pojasnil.

Kako se pozna, da-li je stanovanje suho? To se spozna najboljšé z usnjem. Denejo se taki stari strgani čevlji ali šolni, ki niso več za rabo, v kot sobe, ktero hočemo spoznati, ter jih pustimo tam kakih 14 dni ali tri tedne. Po tem času jih pogledamo in, če so plesnjevi, je to najgotovíše znamenje, da je dotična soba vohka, vlažna (fajhtna). Na mnogih takih stanovanjih se pa uže tudi od daleč na zidu vidijo taki madeži od plesnjobe, tako, da spoznamo uže pri vstopu v tako sobo vohkobo, vlažnost (fajhtnost). Iz tega naj pa vsakdo spozna, kako nezdrava so taka stanovanja, bodisi privatna ali občinska in državna, ki niso popolnem suha in kako napačno za zasebne ljudi in kako brezvrstno za podvzetnike javnih poslopij, farovžev in enakih, ako zidajo vohka, vlažna stanovanja. V takih stanovanjih človek ni nikdar prav zdrav, akoravno morda mrzlice nima; in ako ni prav zdrav, tudi svojih opravil ne more opravljati popolnem. To posebno gleda na tiste duhovne, ki so tako nesrečni, da so dobili taka vohka, vlažna stanovanja v bivanje, kar sem uže jaz sam videl in našel na nekoliko krajih. Čegava pa je v zadnjih slučajih škoda konečno? Ljudska, tedaj narodova, zato ker tak duhovnik ne more ali naj ni tako raspoložen za podučevanje naroda, kakor bi bil v popolnem zdravem suhem stanovanju. — To naj bo migljaj onim, katerih se to tiče, ali kterih se bo morda kedaj tikalo.

Kje pa je vzrok vohkobe, vlažnosti takega stanovanja? v slabem kamnu is kterega je zid; vrh turina pri zvonovih utegne biti vohko, ako je zid zvonikov iz slabega kamna. Pred štirimi leti, ko sem v prvo mojega brata v zdravljenju tu v Gorici nadomestoval, sem našel, da je več takih vohkih stanovanj v naših gorah na Tominskem, kakor v ipavski dolini. Ta slabi kamen je pa tako imenovani peščenjak, ali kakor mu pri nas pravijo sirkov kamen. (Sandstein). Tedaj kdor zida, naj jemlje trd, suh kamen, ne pa peskastega, čeravno morda potrosi nekaj več.

Kaj je pa vzrok mrzlice v mrzličevih krajih? iz vsega tega, kar sem tu napisal, je lahko spoznati, da je voda vzrok mrzlici, pa ne v prvi vrsti, ker če ne bi povsod mrzlice bile, kodar je voda, kar pa ni. Kaj pa je tista stvar, tista reč, ktera vodo v mrzličevih krajih tako škodljivo dela, da toliko zunaj, ako se človek zmoči, kolikor znotraj, ako jo človek pije, mrzlico stori, provzroči, to nam ni še znano. Navadno so močvirnati kraji gojzda mrzlice, in kedar v teh krajih voda zgine, takrat tudi mrzlica jenja, bodisi da se močvirje posuši, t. j. v rodovitno polje spremeni, ali pa tudi kedar pritiska prav huda zima, da vso vodo in povsod v led spremeni, takrat tudi mrzlice z malo pomočjo, bi rekel, same od sebe ozdravijo.

Platno pa za to škoduje, ker je higroskopično. t. j. ker ima lastnost, da vohkobo, vodo iz zraka na se poteguje in v sebi obdrži in tako človeka v takih mrzličevih krajih namesto da bi ga varovalo pred vohkobo ga še le stalno in neposredno v vohkobi obdržuje. Volna ovčja, svila, kotonina (šeša) imajo pa ravno nasprotno lastnost; zato so one za omenjene mrzličeve kraje silno koristne.

Moja želja je, da tudi drugi časniki, slovanski, kakor tudi tuji, od prvih posebno hrvaški in srbski, ta moj spis v svoja narečja, oziroma jezik preložijo, ter svojim bralcem priobčijo, s tem bodo gotovo mnogo koristili tistim svojim ljudem, ki stanujejo v mrzličevih krajih.

V Gorici, 17. novembra 1880.

Dr. FERDINAND ROJIC
zdravnik.

Listnica uredništva. Gg. dopisnikom: V prih. št. s prilogo pride danes zastalo gradivo na vrsto; gradivo za podlistek pa ob svojem času, ker smo zdaj še preobloženi z drugim

Javna zahvala.

Vsem onim blagim dušam, ki so blagovolile 14. t. m. sodelovati ali pa le vdeležiti se pogreba ranjcega moža oziroma skrbnega in nepozabljivega očeta Janeza, izreka z ginjaenim in hvaležnim srcem najtoplejšo zahvalo

žalujoča družina Nanut,

Via Caserma štev. 11.

V Gorici, 15. novembra 1880.

Francosko žganje s soljo

(Eau de vie de France) Francbranntwein mit Salz
napravljen pod nadzorstvom po izvršnem predpisu
iznajdnika Viljema Lee-ja
G. CRISTOFOLETTI.

To zdravilo, katero sem jaz napravil, pomaga brž, prej kot katero drugo, proti zunanemu in notranjemu vnetju, opeklinam in speklinam, proti novim napadom, nedeži, rakom, driski, natoču krvi v glavo, za obvarovanje zobov, proti otiski, dissenteriji, bolečinam, ne obrazu, v ušesih, v glavi, zlati žili, mrzlici, ozebkom, putiki, neprebavnosti, bolečinam na jetrih, na očeh, zastarcim ranam, vpičenju osnemu in mušičnemu, skrnjaku, kurdeju, žovam in omotici.

Veliko spričeval imamo, ki potrjujejo moč tega izvršnega zdravila.

V 70. letu svoje starosti sem si popolnem ozdravil prste na rokah s francoskim žganjem in soljo.

G. Senitsky, c. k. finančni komisar I. r.

Z Vašim francoskim žganjem s soljo sem dosegel najboljše vspehe, za katere se vam neskočno zahvaljujem:

Alojz Klobučar, župnik in dekan v pokoji.

Prodaja se v izvršnih boteljkah po 40 kr. samo pri G. Cristofoletti-ju, lekarju in c. k. dvornem priskrbniku v Gorici na Travniku 14.

Opomba. Knjižnico iznajdnika V. Lee-ja, kateri podučuje, kako se rabi izvršni domači lek, dodajamo brez plačilo.

Epilepsija.

Božjast, krče, tudi v prav hudih primerih, ozdravljam jaz v najkrajšem času po samo meni lastni in vedno vspešni metodi tudi pismeno. Specialni zdravnik dr. Helmsen v Berlinu N. W. Louisen-Strasse 32. Na stotine že ozdravil.

Velika zaloga

vsakovrstnih

oblačil za gospode in gospe,

naj obilniše zbirke, dobrega blaga in krasne izdelave pri

IG. STEINER-JU V GORICI

poleg škofijske palače.

Skoro zastoj!

Veliko zalogo na nič prišlo velike tovarne za britanija-srebro, prodaja oskrbnistvo skupnega blaga zaradi dolžnega poplačevanja in zaradi popolnega trebljenja prostorov

za 75 od sto pod cenitvijo, tedaj skoro zastoj. Za gl. 6.70, tedaj komaj polovice tega, kar je delo stalo, dobiva se izvršno sledeče pomizje iz britanija-srebra, ki je stalo prej 30 gl., in smo porok za 25 let, da ostane vsak komad zmerom bel.

6 namiznih nožev z izvršno jekleno ostrino, — 6 vilic, iz pravega angleš. britanija-srebra, — 6 teških žlic za jedi iz britanija-srebra, — 6 jako finih žlic za kavo iz britanija-srebra, — 1 težki zajemalec za juho iz britanija-srebra, — 1 težki zajemalec za mleko iz britanija-srebra, — 6 podstavkov fino cizilovanih, — 6 podnožnikov iz prav dobrega britanija-srebra, — 3 lepi težki kozarčki za jaca, — 3 krasni prav fini sladkorniki, — 1 izvršni solnjak ali poprnjak, — 1 čajni cedilnik, prav fine sorte, — 2 krasna sobahska namizna svečnika, — 2 prav fina alabastrnata nastavka za svečnike. 50 komad.

Vseh tukaj navedenih prekrasnih 50 komad stane skupno gl. 6.70
Naročbo izvršujeta po povzetju ali proti pošiljati denara, dokler je kaj blaga v zalogi, gospoda

Blau & Kann,

General-Depot der Britannia-Silber-Fabriken:

Wien I., Elisabethstrasse 6.

Na stotine zahvalnih in pripoznalnih pisem je na javni pregled v našem bureau.

Pri naročbah zadostuje napis:

BLAU & KANN, WIEN.

Št. 270/E

Oznanilo.

Ravnateljstvo zastavljavnice (Monte di pietà), vstanovljene po grofu Thurnu, v Gorici naznanja, da bo dne 9. decembra 1880 začela javna dražba (kant) nerešenih zastav III. četrt leta 1879 t. j. tistih, ki so bile zastavljene meseca julija, avgusta in septembra 1879.

Ravnatelj: Lovisoni.

Na podlegi razsodbe v. c. k. dež. zdravniškega sveta od v. c. k. namestništva dovoljene

Marijateljke kaplje za želodec

izvrsten pripomoček zoper vse želodečne bolezni

posebno pa se sponaša pri netočnosti, želodečni slabosti, slabodiščem dihu, keidar človeka napenja, mu kislo podaja, keidar ga grize ali vjeda, pri želodečnem kataru, zgagi ali rezalci, če se nareja pesek ali kaša, pri preobilnosti sline, zlatenci, pri studu in metanji, glavobolu, prihajajočem od želodeca, želodečnem krču, pri zaprtem životu, prenasitenosti bodi z jedmi ali

pijčami, pri glitah, vrančnih, jeternih ali hemoroidnih bolestitih.

Vsaka steklenica stane s podukom o rabi 35 kr.

Glavna zaloga za Gorico pri gospodu lekarničarju A. pl. Gironcoli v Gorici, blizu "treh kron".

Centralna zaloga za razpošiljanje: Apotheke zum heiligen Schutzengel des Carl Brady, Kremzier, Machreu.

Dr. Ferd. Rojic,

zdravnik za znotranje bolezni, porodnice in deloma za oči, do zdaj v Zaloščih pri Dornbergu, preselil se je v Gorico v ulico Vetturini li. št. 7 tikoma gostilne „pri zlatem angelu,“ Angelo d'oro.

Anton mgf. Obizzi,

uradno pooblaščen zemljemerec

naznanja, da je preložil svojo pisarno v ulico „Via Morelli“ (Za mesnicami) v svojo lastno hišo št. 22.

Slavno občinstvo opozarjam na mojo veliko zalogo vsakovrstnih reči za zimo. Dobivajo se pri meni rokovice, zapestniki, nogovice, jope, čevlji, zaprti sukneni čevlji, kratke botice podstavljene s kožo in obutva vsake velikosti, zaboji in popotne torbe, žvepljenke brez smradu in voščeni klinčki itd. potem dobro preskrbljena zaloga drobnine in galanterijske robe, spodnje sorte do najfiniših vrst in takó po ceni, kakor nikoder drugod.

Jožef Culot,
v Raštelu in na Travniku.

Apotheke „zum heil. Leopold“ in Wien,

Stadt, Ecke der Plankeⁿ und Spiegelgasse,

PHILIPP NEUSTEIN,

priporoča p. n. občinstvu celo vrsto resničnih in toaletnih sredstev, ki se predobro obnesejo v vseh slučajih in gotovo tudi ozdravijo. — Zato imamo tisočero spričeval.

P. n. občinstvo prosimo, da ima za prava samo ona zdravila, katera kažejo našo firmo.

Neusteinovi osladkorjeni svalki za čiščenje krvi sv. Elizabete

so lahke mečivni, krv čistilni in popolnem neškodljivi, obnesejo se zlasti pri boleznih v spodnjih telesnih delih, za prenehalno mrzlico, pri bolnih prsnih delih, kožnih in očesnih boleznih, otroških in ženskih boleznih, zabranijo vsakotero zaprtje, govori vzrok največ boleznij. Ta svalek je najbolj in cenejši izdelek te vrste. 1 svalek, 8 škatlic s 120 svalki, velja 1 gl., posamezne škatlice po 15 kr. Ti svalki, ki so se posebno prikupili, imajo izvršno spričevalo odgovornega svetovalca Pitha-e.

Svarilo. Vsaka škatlica, ako nima spredaj firme: „Apotheke zum heiligen Leopold“, je falsifikat, katerega naj občinstvo ne kupuje. Gledati je treba, da se ne dobi slab, brezuspešen, če ne celo škodljiv izdelek. Izrečno je prašati po Neustein-ovih Elizabetinih svalkih; ti imajo na zavitku in podučnem listu tale podpis:

Brown-Pomade, izvrsten pripomoček za pobarvanje las in obvarovanje las in povrne lasem prejšnjo barvo. Velik lonček velja 2 gl., majhen lonček 1 gl.

Dr. Callmann-ov pripomoček za pobarvanje las, popolnem neškodljiv, povrne vsako barvo (črno, rjavno, rumeno). 3 gl.

Ženski prah, orientalski. Poda koži gladino, nežnost in voljnost (bel, rudeč), 1 gl. 50 kr.

Elektro-motorski egrljaj proti hudemu zobu. Ljudi po 1 gl.

Giromov balzam, izvrsten pripomoček proti ozebkom. 60 kr.

Victoria-zobni prah, izvrsten lek za čiščenje zob po 35 kr.

El Benito, edini pravi pripomoček proti izstranjenju las. 1.80 gl.

Dr. Frémont-ov oživljajni likör, izvrsten lek za slabost in hladivno zdravilo. 2 gl.

Prsne cigarete iz smrekovih iglic, katerim je pridejal benec-kislinatrum, izvrsten lek za nadušne ljudi. 25 gomad 1 gl.

Quèbracho-Ekstrakt, izvrsten lek za nadušne ljudi. 2 gl.

Halier jedove pastile, izvrsten lek za nadušne ljudi. 2 gl.

Injection Cadelle, izvrsten lek za nadušne ljudi. 1.60

Francosko žganje, izvrsten lek za nadušne ljudi. 40 kr.

Železni albuminal, izvrsten lek za nadušne ljudi. 1.50

Nestle-jev otroški prah po 90 kr.; anaterinova voda za usta (Popp) gl. 1.40; dr. Pfeffermannova zobna pasta po gl. 1.25; Polt-ova resedna pomada po gl. 1.50 imamo zmerom nove. Dunajski goruščni popir, 10 listov v plehovnasti škatli 45 kr. Norveško salo iz kitovih jeter, veliko steklo 40 kr. Ninov ročni prah za oneženje rok 50kr. Najbolj znani izdelki lekarniški in parfumerijski francoski angleški, ameriški, nemški, švicarski in avstrijski so vedno pri nas v zalogi.

Vse izdelke lekarniške, parfumerijske in opravne umetnosti z razstave pariške od 1878 prodajamo mi in razpošiljamo cenilnik brezplačno.

Opozarjamo posebno na knjižico: Dr. Boll's Schönheits- und Gesundheitspflege. Za 30 kr.

Železno pivo, boljše in zdravje od vsake naprave iz sladja. Zdrave, okrevalne in bolnike krepivno in redilno. 50 kr. Razpošiljamo proti gotovini ali poštnemu povzetju in dajamo kupcem na veliko znatno rabato.